

Justitiedepartementet

Ert tjänsteställe, handläggare

Ert datum
2021-11-01

Er beteckning
Ju2021/03838

Vårt tjänsteställe, handläggare
FHS Fredrik Fors

Vårt föregående datum

Vår föregående beteckning

Yttrande över betänkandet "(SOU:2021:87) Granskning av utländska direktinvesteringar"

Försvarshögskolans ställningstagande

I huvudsak **välkomnar** FHS utredningens förslag. I uppbyggnaden av förutsättningarna för totalförsvaret utgör näringslivet en central del, inte minst när det gäller samhällsviktig verksamhet och försvarsindustri. Det är därför angeläget och välkommet att en av de uppenbara utmaningarna gällande företags roll inom totalförsvaret hanteras – investeringar och ägande, ibland från utlandet.

Försvarshögskolan är av uppfattningen att det på vissa håll fortfarande finns en stor oförståelse för det försämrade omvärldsläget. I skrivande stund använder Ryssland militära maktmedel för att söka genomdriva en annan säkerhetsordning i Europa, detta efter att man i strid med folkrätten har invaderat, ockuperat och annekterat Krimhalvön 2014 och därefter bedrivit krigshandlingar i östra Ukraina. Vidare har det ibland synts en begränsad insikt rörande hur stor del krisberedskap och totalförsvarsplanering som berör näringslivet: transporter, energiförsörjning, livsmedel och elektroniska kommunikationer är exempel på samhällsviktig verksamhet som i mycket stor utsträckning bedrivs av privata företag.

Försvarshögskolan anser att utredningen har hittat en lämplig avvägning mellan två viktiga svenska intressen: att Sverige ska vara attraktivt för utländska investeringar med dess betydelse för Sveriges ekonomi, konkurrenskraft och sysselsättning (se avsnitt 7.2), samtidigt som dessa investeringar inte får skada Sveriges säkerhet.

En uppenbar risk med utländska direktinvesteringar är, som utredningen påpekar, att investeraren strävar efter att genom uppköp och förvärv på sikt påverka Sveriges beslutsfattande samt kontrollera samhällsviktig verksamhet eller nyckelteknologier – detta utan att lämpliga instanser fått kännedom om affären. Det finns exempel i närtid där kommuner har upplåtit kritisk infrastruktur till utländska bolag utan att detta har hindrats.

Försvarshögskolan vill därför **understryka** vikten av att utredningens lagförslag skyndsamt genomförs, för att skapa förutsättningar för granskningsmyndigheten att i slutändan hindra affärer som kan skada svenska intressen. Därför är det av särskild vikt att den föreslagna lagstiftningen tydligt ålägger kommuner, regioner och statliga myndigheter att lämna uppgifter till granskningsmyndigheten samt att

samråd med Försvarmakten, Kommerskollegium, MSB och Säkerhetspolisen görs obligatoriskt (se avsnitt 12.4).

Utredningen berör inte frågan om konsekvenser för (delvis) svenska företag som också omfattas av andra länders lagstiftning på området eller huruvida andra länders lagstiftning är kompatibel med utredningens förslag. Förvarshögskolan anser att denna fråga kan påverka företags konkurrenskraft och förmåga att leverera säkerhetsviktiga produkter, varför den bör utredas. På 1980-talet väcktes flera ärenden mot svenska företag inom ramen för den västliga Cocom-lagstiftningen som försvårade verksamheten för säkerhetsviktiga företag.

Förvarshögskolan noterar att utredningen har valt att inte inkludera medieföretag i sitt slutgiltiga förslag (se avsnitt 10.6.6), även om ett alternativt lagförslag presenteras (se bilaga 2). Eftersom även medieföretag är centrala i när det gäller krisberedskap och totalförvarsplanering förutsätter Förvarshögskolan att frågan utreds vidare.

Beslut

Beslut i detta ärende har fattats av Förvarshögskolans rektor Robert Egnell, efter slutföredragning av Fredrik Fors. I den slutliga handläggningen har också Fredrik Bynander, C CTSS deltagit.

Robert Egnell
Rektor

Fredrik Fors
Analytiker, CTSS

Yttrande

Datum
2022-02-18

FHS beteckning
Ö650/2021

3 (3)

Sändlista

Försvarsdepartementet

Inom FHS

Rektor

Prorektor

Vicerektor

C CTSS